

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-03-96S

СИЛАБУС SYLLABUS	Фінанси, гроші та кредит Finances, money and credit	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	ЗП 16/ ЗП 17	
Освітній рівень Level of Education	Бакалаврський (перший) Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	05	Соціальні та поведінкові науки Social and Behavioural Studies
Спеціальність Field of Study	051	Економіка Economics
Освітня програма Degree Programme	Бізнес-аналітика Business Analytics	
	Управління персоналом і економіка праці Human Resources Management and Labour Economics	

Силабус навчальної дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» для здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійними програмами «Управління персоналом і економіка праці», «Бізнес-аналітика» спеціальності 051 «Економіка». Рівне. НУВГП. 2024. 10с.

ОП на сайті університету:

«Управління персоналом і економіка праці» - <http://ep3.nuwm.edu.ua/26640/>

«Бізнес-аналітика» - <https://ep3.nuwm.edu.ua/26521/>

Розробник силабусу: *Мельник Леонід Васильович д.е.н., професор*

Силабус схвалений на засіданні кафедри фінансів та економічної безпеки

Протокол № 1 від «3» вересня 2024 року

Завідувач кафедри: *Мельник Леонід Васильович, д.е.н., професор*

Керівники освітньої програми:

Управління персоналом і економіка праці – *Юрчик Г.М., к.е.н., доцент*

Бізнес-аналітика – *Рощик І.А., к.е.н., доцент*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ економіки і менеджменту

Протокол № 1 від «24» вересня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *КовшунНаталія Едуардівна, д.е.н., професор*

ПРОГРАМА	
Фінанси, гроші та кредит	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Управління персоналом і економіка праці Бізнес-аналітика
Спеціальність	051 «Економіка»
Рік навчання, семестр	2 1
Кількість кредитів	4 (120)
Лекції:	22 (6)
Практичні заняття:	20 (6)
Самостійна робота:	78 (108)
Курсова робота:	ні
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	Українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА	
Лектор	 <p>Мельник Леонід Васильович, д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки</p>
Вікіситет	https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Мельник_Леонід_Васильович
ORCID	0000-0003-3628-9160
Канали комунікацій	l.v.melnyk@nuwm.edu.ua тел. 098-442-05-55 Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ	
Мета та завдання	

Даний курс орієнтований на опанування студентами основних понять, категорій, дефініцій, пов'язаних із функціонуванням фінансової та грошово-кредитної систем; на формування вмінь творчого вирішення проблем наповнення бюджетів, подолання інфляції, коливань валютних курсів, нестачі фінансових ресурсів суб'єктів господарювання

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування системи знань про сутність і зміст фінансів, закономірності функціонування грошового ринку та фінансово-кредитної системи.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2528>

Компетентності

ЗК3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10.Здатність бути критичним і самокритичним.

СК1.Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК5.Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК8.Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

СК12.Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК15.Здатність застосовувати знання та вміння в сфері фінансово-інвестиційної, грошово-кредитної, маркетингової та облікової діяльності як складових економічної політики.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН-3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН-4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН-9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН-11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН-12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН-15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН-21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН-23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРН-26. Використовувати інструментарій фінансово-інвестиційної, грошово-кредитної, маркетингової та облікової діяльності як складових економічної політики.

Місце навчальної дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти

Вивчення дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» базується на знаннях, отриманих з таких навчальних дисциплін, як:
для ОП «Управління персоналом і економіка праці» - «Основи економіки», «Макроекономіка» та «Ринкова інфраструктура»;
для ОП «Бізнес-аналітика» - «Основи економіки», «Макроекономіка»;
а отримані знання будуть використовуватись у подальшому при вивченні дисциплін:
для ОП «Управління персоналом і економіка праці» - «Діяльність фінансово-кредитних установ»,
для ОП «Бізнес-аналітика» - дисциплін «Ринкова інфраструктура», «Аналітика ринків», «Діяльність фінансово-кредитних установ».

Структура та зміст освітнього компонента

Змістовий модуль 1

Фінанси та фінансова система

Тема 1. Сутність фінансів та їх роль у суспільстві

Результати навчання ПРН3, ПРН4, ПРН12, ПРН 15, ПРН21, ПРН 23

Кількість годин: лекції –2,0; практ. – 2,0 Література [1,2,6,7,9,11,12,15,23,25]

Сутність фінансів. Функції фінансів. Моделі фінансових відносин. Фінансово-кредитний механізм. Фінансові ресурси. Централізовані та децентралізовані фінансові ресурси.

Тема 2. Фінансова система

Результати навчання ПРН3, ПРН4, ПРН 9, ПРН11, ПРН12, ПРН 15, ПРН21, ПРН 23, ПРН 26

Кількість годин: лекції –2,0; практ. – 2,0 Література [1,2,6,7,9,11,12,15, 22, 23,25]

Поняття фінансової системи. Структура фінансової системи. Законодавче регулювання фінансових відносин. Фінансова політика. Методи управління публічними фінансами.

Тема 3. Бюджетна система і бюджетний устрій

Результати навчання ПРН3, ПРН4, ПРН 9, ПРН11, ПРН12, ПРН 15, ПРН21, ПРН 23, ПРН 26

Кількість годин: лекції –2,0; практ. – 2,0

Література [1,2,5,6,7,9,11,12,14, 15, 17, 22, 23,25]

Сутність бюджету та бюджетних відносин. Структура бюджетної системи України. Етапи бюджетного процесу. Бюджетне регулювання. Середньострокове бюджетне планування. Бюджетний дефіцит. Державний борг.

Тема 4. Податкова система та принципи її формування

Результати навчання ПРН3, ПРН4, ПРН11, ПРН12, ПРН 15, ПРН21, ПРН 23, ПРН 26

Кількість годин: лекції –2,0; практ. – 2,0 Література [1,2,6,7,9,11,12,15, 16, 23, 25]

Економічна сутність податків. Елементи податку, їх характеристика. Класифікація податків та їх види. Принципи формування податкової системи. Податкова служба в Україні.

Тема 5. Фінансовий ринок та його структура

Результати навчання ПРН3, ПРН 9, ПРН12, ПРН 15, ПРН21, ПРН 23

Кількість годин: лекції –2,0; практ. – 2,0 Література [1,2,6,7,9,11,12,15,20, 21, 22, 25]

Сутність і значення фінансового ринку. Типи фінансових ринків. Фондовий ринок та його учасники. Фондова біржа. Поняття цінних паперів та їх види. Види акцій. Методика розподілу дивідендів по акціям.

Змістовий модуль 2

Грошовий обіг та кредит

Тема 6. Сучасні гроші: суть, функції та роль в економіці

Результати навчання ПРН3, ПРН4, ПРН11, ПРН12, ПРН 15, ПРН21, ПРН 23, ПРН 26

Кількість годин: лекції –2,0; практ. – 2,0 Література [3, 4, 6, 8,10, 11, 23, 24]
Сутність грошей. Властивості грошей. Форми грошей. Функції грошей. Грошова маса. Закон грошового обігу
Тема 7. Грошовий ринок
Результати навчання ПРН3, ПРН 9, ПРН11, ПРН12, ПРН 15, ПРН21, ПРН 23
Кількість годин: лекції –2,0; практ. – 2,0 Література [3, 4, 6, 8, 10, 11, 13, 18, 19, 23, 24]
Поняття грошового ринку. Структура грошового ринку. Пропозиція грошей. Грошова база та грошовий мультиплікатор. Попит на гроші. Процент, як ціна грошей. Вартість грошей.
Тема 8. Інфляція та грошові реформи.
Результати навчання ПРН3, ПРН 9, ПРН11, ПРН12, ПРН 15, ПРН21, ПРН 23, ПРН 26
Кількість годин: лекції –2,0; практ. – 2,0 Література [3, 4, 6, 8, 10, 11, 19, 23, 24]
Сутність інфляції. Причини інфляції та її економічні і соціальні наслідки. Типи інфляції. Державне регулювання інфляції. Методи визначення інфляції. Грошова реформа.
Тема 9. Гроші у світовій економіці
Результати навчання ПРН3, ПРН4, ПРН 9, ПРН12, ПРН 15, ПРН21, ПРН 23, ПРН 26
Кількість годин: лекції –2,0; практ. – 2,0 Література [3, 4, 6, 8, 10, 11, 18, 19, 23, 24]
Поняття валюти. Криптовалюта. Конвертованість валют. Валютний курс. Золотовалютні резерви. Національна і світові валютні системи. Форми валютних операцій.
Тема 10. Кредитна система України
Результати навчання ПРН3, ПРН4, ПРН 9, ПРН11, ПРН12, ПРН 15, ПРН21, ПРН 23, ПРН 26
Кількість годин: лекції –4,0; практ. – 2,0 Література [3, 4, 6, 8, 10, 11,13, 18, 19, 23, 24]
Сутність і призначення фінансового посередництва. Структура кредитної системи України. Банківська система. Правові основи функціонування НБУ. Основи організації та специфіка діяльності комерційних банків. Види комерційних банків. Страхові компанії. Пенсійні фонди. Інвестиційні компанії. Фінансові компанії. Кредитні спілки. Ломбарди. Трастові компанії.
Форми та методи навчання
<u>Лекції</u> : інформаційно-ілюстративний та проблемний методи із застосуванням лекції-візуалізації, експрес-опитування. <u>Практичне заняття</u> : усне опитування, навчальна дискусія, аналіз конкретних ситуацій (case study), індивідуальні завдання для вирішення практичних вправ, тестові завдання. <u>Самостійна робота</u> : конспектування, тезування, анотування навчально-методичної літератури, виконання завдань.
Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно та якісно виконати завдання з дисципліни, вчасно здати модульні контролі знань.

За вчасне та якісне виконання завдань з дисципліни «Фінанси, гроші та кредит», студент отримує такі обов'язкові бали:

- 20 балів за теоретичні дослідження;
- 20 балів за виконання розрахункових завдань;
- 20 балів за письмове опитування;
- 20 балів – модуль 1;
- 20 балів – модуль 2.

Усього 100 балів.

Студенти можуть отримати **додаткові** бали за: виконання рефератів, есе дослідницького характеру за темою курсу. Тему дослідницької роботи можна вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Модульний контроль проходить у формі тестування. У тесті 30 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,5 бали (10 балів), рівень 2 – 9 запитань по 0,6 бали (5,4 бали), рівень 3 – 1 запитання по 4,6 бали (4,6 бали). Усього – 20 балів.

Критерії оцінювання індивідуального завдання	Критерії оцінювання	у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа
	завдання не виконано	0 %
	завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру, порушені терміни виконання та вимоги до оформлення	40%
	завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці, порушені терміни виконання та вимоги до оформлення	60%
	завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо)	80%
	завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень	100%

Рекомендована література

Базова література:

1. Фінанси: підручник / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій, О. В. Любка, О. Д. Рожко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; за ред. І. О. Лютий. Київ : ЗУНУ, 2023. 715 с.
2. Фінанси : підруч. / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль : Університетська думка, 2024. 632 с.
3. Гроші та кредит : підручник. За ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с.
4. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навчальний посібник. Острозька академія : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.

Допоміжна література:

5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
6. Голік В.Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. – Київ: КПІ ім. І. Сікорського. 2017, 340 с.
7. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Національні фінанси: підручник. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 660 с
8. Гроші та кредит : підручник / за наук. ред. М. І. Савлука. 6-те вид., перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2011. 589с.
9. Карлін М. І., Проць Н. В., Борисюк О. В. Публічні фінанси: навчальний посібник; за ред. д. е. н., проф. М. І. Карліна. Електронне видання. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 358 с.
10. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник. 3-е видання. К. : Центр учбової літератури, 2019. 352 с.
11. Коваленко Д.І., Венгер В.В. Фінанси, гроші та кредит : теорія та практика: Навч. пос. / Д.І. Коваленко - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 578 с.
12. Луніна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання : монографія Київ: ДУ «Ін-т екон. та прогнозів НАН України». 2020. 440 с.
13. Мельник Л.В. Ресурсний потенціал іпотечного кредитування в аграрній сфері: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 302с
14. Мельник Л.М. Критеріальні підходи до оцінювання бюджетної безпеки на регіональному рівні. Фінансово-економічна політика в контексті інноваційного розвитку України: колективна монографія / За заг. ред. Мельника Л.В. Частина 2. Київ: Кондор, 2021, 200 с.(внесок автора С.57-67).
15. Муніципальні фінанси: навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. Тернопіль: Астон, 2015. 360 с.
16. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
17. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів: практичний посібник. Київ: ІБСЕД, 2016, 25с.
18. Про банки і банківську діяльність: Закон України № 2121-III від 07.12.00.
19. Про Національний банк України: Закон України № 679 - XIV від 20.05.1999.
20. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV.
21. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку : Положення затверджене Указом Президента України від 23.11. 2011 р. № 1063/2011. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
22. Теорія та історія фінансової системи : навч. посібник / [О. Ю. Клепанчук, Н.Б. Татарин, О.П. Нагорнюк та ін.] ; за заг. редакцією О. Ю. Клепанчук. Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 2021. 282 с.
23. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит : навчальний посібник для ст.-ів ВНЗ. К. : Кондор, 2019. 592 с.
24. Щетинін А.І. Гроші та кредит : навчальний посібник / Щетинін А. І. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 163 с. Серія «Бізнес. Економіка. Фінанси».
25. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Фінанси: Навчальний посібник. Львів: Видавництво "Простір-М", 2018. 298с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Законодавство України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Національний банк України: офіційний веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>.
4. Міністерство фінансів України : офіційний веб-сайт. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу. В освітньому процесі використовуються наукові досягнення викладача курсу, що опубліковані у наукових працях <https://scholar.google.com.ua/citations?user=g9neY2gAAAAJ&hl=uk&oi=sra>

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок

Аналітичні навички, формування власної думки, здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, здатність до комплексного вирішення проблеми, здатність оцінювати ризики та приймати рішення, управлінські якості та інші

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно Порядку ліквідації академічних заборгованостей здобувачів вищої освіти у Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція). <https://ep3.nuwm.edu.ua/30369/>

Перездача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezalezhnogo-otsiniuvannia-znan/dokumenti>.

Оголошення стосовно дедлайнів задачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного положення <http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita>.

Також студенти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись у підсумковому оцінюванні

Правила академічної доброчесності

За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, студент позбавляється подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість.

За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності.

Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, порядок здачі курсових робіт, кодекс честі студентів, документи Національного агентства стосовно доброчесності) наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ сайту НУВГП - <http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття.

Студент має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення <http://e.p3.nuwm.edu.ua/6226/>.

При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2528>. Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки.

Автор
Завідувач кафедри фінансів та економічної
безпеки

Леонід МЕЛЬНИК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1478
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100